NUH DER, PEYGAMBER DEMEZ!. NUH DER, PEYGAMBER DEMEZ!. NUH DER, PEYGAMBER DEMEZ!..
SENE: 1 SAYI: 29 17 MAYIS 1950

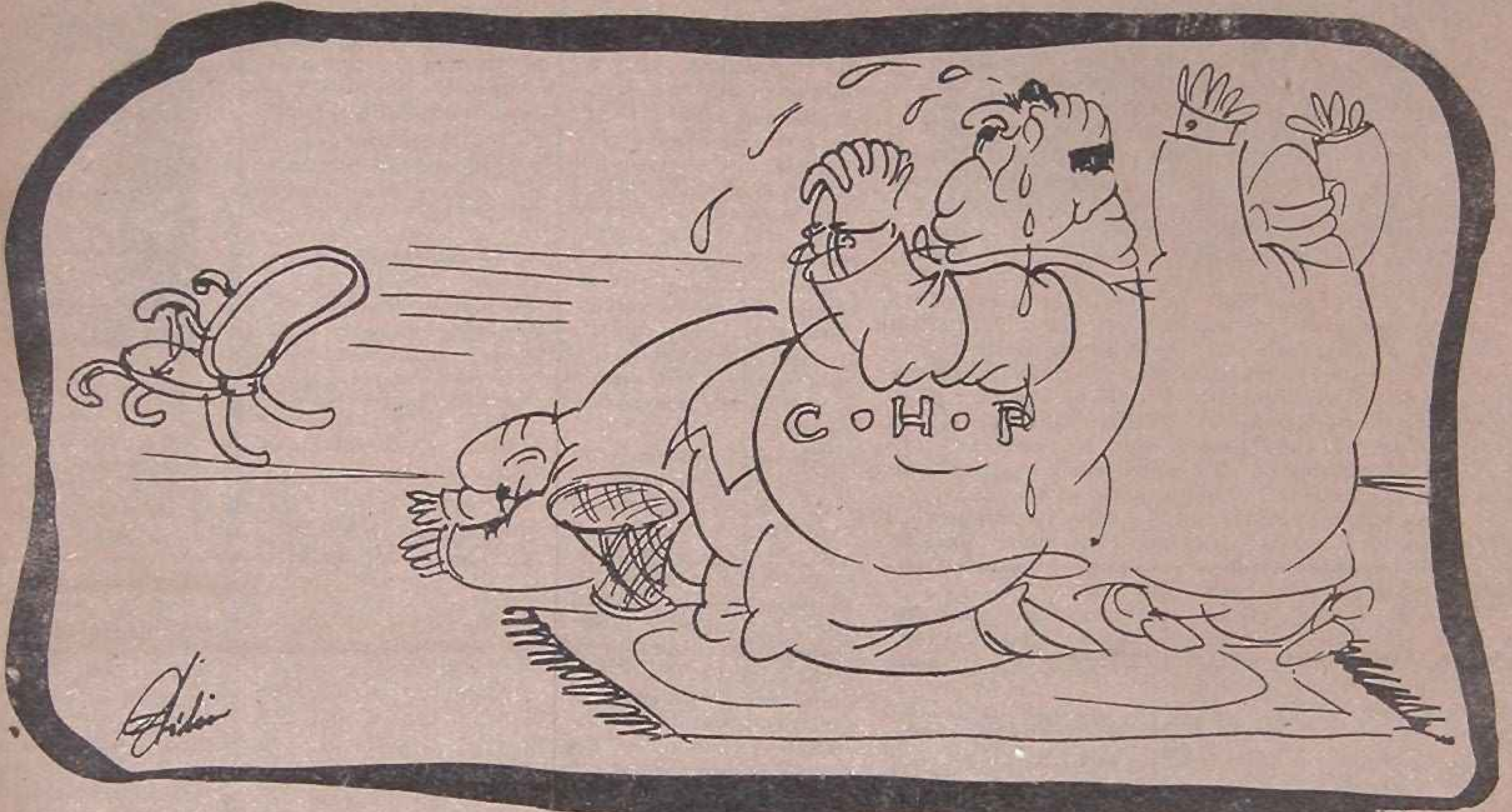
NUHUN Gemisi

Çarşamba Günleri Çıkar ★ HEDİYESİ 10 KURUŞ ★ Siyasi Mizah Dergisi

C. H. P. yuvarlandı

C. H. P. — Ey koltuk, bizi bırakıp da nere gidiyorsun!

Nâzım Hikmetin haksız mahkûmiyetini belirten bir ifşaat

13 mayıs tarihli Son Posta gazetesinden:

Adliyemizin yüksek şahsiyeti ile iftihar ettiği eski temyiz baş savcısı merhum Fahrettin Karaoğlanın kızı hâkim Bayan Rebia Şereften aldığımız mektubu aynen aşağıya neşrediyoruz:

Büyük Türk şairi Nâzım Hikmetin adım adım ölüme yaklaştığı bu anda; babam cumhuriyet başsavcısı merhum Fahrettin Karaoğlanın bana Nâzım Hikmet hakkında söyledikleri bugün gibi hâtırımda.

Fahrettin Karaoğlan «bir hâkim olarak memleketimizde bana en büyük ıstırabı vermiş olan hâdise, Nâzım Hikmetin hiç bir delile, hiç bir kanun hükmüne dayanılmaksızın 28 yıl hapse mahkûm edilmesidir. Adalet tarihimizi bu günahtan kurtarmak en büyük emelimdir. Amma, ne yazık ki buna gücüm yetmiyor.» diyordu.

Fahrettin Karaoğlan bu duygu ve düşüncelerini yalnız yakınlarına söylemekle kalmadı. Yanılmıyorsam

(Devamı 4 de)

Nazımın kurtuluşu için yapılan toplantı

Nazım Türk Milletinin gözbebeğidir. Artık bu haksızlık ve adaletsizliğe bir son verilmelidir.

Büyük şairimiz Nâzım Hikmeti kurtarmak için Yüksek Tahsil Gençlik Derneği tarafından 15 mayıs pazartesi günü saat 14 de Lâleli Çiçek Palasta bir toplantı tertip edildi.

Hak ve sanatsever gençlerle, aydın ve işçilerden mürekkep bir kalabalığın iştirakile yapılan bu toplantı çok heyecanlı oldu.

Bir dernek üyesi toplantıyı açıktan sonra dernek başkanı Nâzımın edebi şahsiyetini ve uğradığı haksızlığın büyüklüğünü belirtti. Gençliğin bu adaletsizlik karşısında bitaraf kalamıyacağını, kanuni yollardan mücadele edilmesi lâzım geldiğini, kalblerinin Nâzımın sevgisiyle çarptığını heyecanlı bir ifadeyle anlattı. Baştan kan yer yer alkışlarla kesilen sözlerini bitirdikten sonra başka bir Dernek üyesi tarafından büyük şairin sanatı belirtildi...

Toplantı temiz bir hava içinde devam edip giderken, yavaş yavaş içeriye sızan bazı kimseler bağırıp çağırdıkları, hatiplerin sözlerini kesmeğe çalıştıkları görülüyordu.

Toplantıyı tertip edenlerden bir genç polislerden bu uyğunsuz hareketi önlemelerini rica etmişse de bu teşebbüsten hiç müsbet netice alınmamamış ve toplantı bu asabi hava içinde devam etmiştir.

Bu adamlar bir aralık her zaman yaptıkları gibi İstiklâl marşımızı kendi bozguncu maksadlarına âlet etmek istemişlerdir. Fakat toplantıya iştirak edenler, İstiklâl marşımızın böyle çatlak bir sesle söylenmesine tahammül edememişler marşımızı vakur ve gür sesle okuyarak bu çatlak sadaları bastırmışlardır.

Nâzımın şiirleri okunurken bunlar «Kahrolosun Nâzım Hikmet!» diye ba-

(Devamı 4 de)

Parayı veren

Sayın Günaltayın müjdelediği yeni Amerikan uzman akını devam ediyor. Mesele turistleri çoğaltmak, onlar bize gelmezse, biz onları getiririz. Peki, acaba 14 heyetin gereği ne? Neden 14 heyet olacak da, 13 değil 15 değil? Basit, başlıca bakanlıklarımızı sayın, hesap tamam mı değil mi, ondan sonra anlarsınız... Amerika işi esaslı tutuyor. Verdiği paracıkların sarfını kontrol için keseyi kendi elinde bulunduracak.

Başka faydaları da var bu usulün, saymakla bitmez. Gayet tabiî, değil mi efendim, parayı veren, düdüğü çalar.

Gençliğin asil heyecanı

Yüksek Tahsil Gençliği Nâzım Hikmetin kurtuluşu için harekete geçmekle hakka ve adalete olan inancını bütün memlekette gösterdi. Türk halkının gençliğe karşı olan inanını tazeledi.

Bir kısmı C. H. P. yi bir kısmı irticaı temsil eden talebe birliklerinin kanunsuz hareketlerini daima «gençliğin asil heyecanı» diye alkışlıyan gazeteler ise bağımsız bir Talebe Derneğinin hakkın tecellisi yolunda giriştiği hareketten bir kaç satırla bahsettiler.

Neden mi? Gayet basit. Çünkü bu talebeler bugüne kadar hiç bir matbaayı taşlamamışlar, muharrirleri tehdit etmemişler hiç bir rektör ve profesörü döğmemişler, hiç bir geri harekete katılmamışlar ve nihayet bugüne kadar kanun yolundan ayrılmamışlardır.

Hakka değil, daima kuvvete ve paraya boyun eğmeğe alışmış, daima geri kuvvetleri teşvik etmiş olan bir basın elbetteki Nâzım

(Devamı 4 üncüde)

Kaypaklar beri dursun

Namuslu vatandaşları yıldırma tekniği

Nâzım Hikmet faciası karşısında vurdum duymazlık edemiyen bir çok Türk aydını, ellerinden geldiği kadar bu misilsiz haksızlığı protesto etmeğe çalışmışlar, haftalardır bu felâketi önlemek için ellerinden geleni yapmışlardır.

Dâvanın özü nedir, neden Türk aydın ve sanatkârı heyecan içinde bulunuyorlar, bu imzalar, bu yazılar, bu protestolar neden? Sebep açık: Suçsuz bir insan, yanlış uygulanan kanunlar yüzünden 13 yıl -şaka değil, 13 yıl- hapislerde çürütülmüştür. Bu da yetmiyormuş gibi bu masum vatandaş gerçekleşmiyen bir af kanunu ile çileden çıkartılıyor, ümitleri tekrar suya düşürülüyor, açlık grevine başlamak zorunda kalıyor.

Arada halk oyu bir çok yazılarla aydınlatılmış bulunuyor, kanunlara aykırı olarak aynı suçtan iki kere cezalandırılan bu büyük şairi hürriyete kavuşturmak için, görünüşte, olsa olsa bir kaç saat veya günlük formalite kalmıştır. Açlık grevine başlıyan şair, Bursadan İstanbula getirildikten sonra, Ankarada bulunan ve bir çok devlet adamı ile görüşen avukat Sebük'ten şu telgrafı alıyor: «Serbest bırakılmanız bir saat ve gün meselesidir.»

Avukat Sebük'ün görüştüğü insanlar arasında Reisicumhur da var, Nazım Hikmete çekilen tel matbuatta neşrediliyor, resmî makamlarda ses seda yok... Saatler, günler geçiyor, yine ses sada yok.

Ortada 13 seneden beri haksız olarak tutuk bulunan bir insanın derhal serbest bırakılması meselesi dururken, bir heyet tarafından verilen raporun 399 uncu maddeyi harekete getirip getirmediği meselesi üzerinde bürokratça duraklamalar başlıyor, haftalar geçiyor... Bedenen ve mânen 13 senedir süren bu işkencenin uzatılması, yeni yeni şekillerle devam etmesi, Nâzım Hikmeti çileden çıkarıyor ve şair tekrar açlık grevine başlamak zorunda kaldığını ilân ediyor. Artık susmak, göz göre göre bir cinayeti seyretmekten farksız...

Üstelik etrafı perdelerle çevrili bir odada yaşamadığımız için bütün dünya faciayı seyrediyordu. Muhtelif dillere çevrilen Nâzımın şiirleri muhtelif memleketlerde derin bir hayranlık uyandırmış bulunuyordu. Nâzımın akıbeti ister istemez büyük akisler uyandıracaktı.

Adalet ve vatanseverliğin icabı, bir an önce bu utandırıcı durumu ortadan kaldırmak, Nâzımı hürriyete kavuşturmaktı. Fakat o kadar karanlık kafalar var ki... Açlık grevinin 9 uncu gününde Vatan gazetesinde Yalman bir açık mektup yazıyor. Kime diyeceksiniz? Yetkili makamlara mı, Adalet Bakanına mı, Başbakana mı, Devlet Reisine mi?.. Hayır, hiç birine. Yalman'ın 9 uncu gün mektubu Nâzım Hikmet'e, evet, açlıktan kendini yarı kaybetmiş şaire bu mektup...

Bu mektup, daha doğrusu bu şantaj mektubu diyor ki Nâzım Hikmete, açlık greviniz komünistlere propaganda fırsatı veriyor, vatanseverseniz grevi kesin... ,k

Memleket aleyhine akisleri önlemek isteyen bu karanlık küçük adam, acaba neden aynı sözü yetkili makamlara söylemiyordu? Bu açlık grevini önlemek ve durdurmak bu makamların elinde değil miydi? Bu karanlık küçük adam bunu bilmeyecek kadar sersem miydi? Değil, Yalman bile bile hareket etmiştir, fakat darbesini indirmek, Nâzımı sırtından vurmak için 9 uncu günü beklemiştir. Mesele bundan ibaret... Kanunsuzluğu devam ettirmek uğruna «kanunî yollar» bulmakta üstad olanlar, 13 yıllık bir kanunsuzluğu durdurmak için «Kanunî yollar» mı bulamıyorlardı?

Hiç biri değil bunların. Yalman yeni bir emre uyarak, Nâzım meselesini bir adalet meselesinden çıkarıp bir komploya çevirmek için ikaz edilmişti, Yalman uysaldır, Yalman korkak ve karanlıktır. Söz dinledi. Bir gün ara ile Yeni İstanbul gazetesi nazi metodlarını iyice kavradığını gösterecek bir pervasızlıkla Yalmanı destekledi: Mademki Nâzımdan bahsediliyor, demek ki memleketimizde emirle hareket edenler var, demek ki ortada bir tertip var... Sanki bir masuma, bir büyük şaire karşı insanlık ve vatandaşlık borcunu yerine getirmek için emir beklemeğe hacet varmış...

Türk milletinin şerefini düşünen her fert, sanki harekete geçmek için kalbinden başka bir yerden emir beklemek zorunda imiş gibi!.. Ne iğrenç adamlar, ne küçük adamlar var yer yüzünde...

Maksat açık, memlekette bu kâbus karşısında duyulan hisleri bulandırmak gerekiyordu, bunun için, bu kirli iş için C. H. P. nin iki gizli organı olan Vatan'la Yeni İstanbul seçildi, ortalığı karıştırmağa koyuldular. Fakat boşuna zahmet. Türkiyemizde, en büyük Türk şairine 13 senedir işkence yapılırken susmak mümkün değil. Ortada elbette ki bir tertip var, o da adaletsizliğin devamıdır.

Nâzımı kurtarmak için ellerinden geleni yapmak isteyen Türk aydınları iftiralarla ürkütülemezler, vazifelerini yerine getirmekten alıkonamazlar.

Nâzım serbest bırakılmalıdır, kaypaklar beri dursun...

İktisattan mı, istiklâlden mi?

1925 de «Tütün Recesi»,
1928 de «Anadolu Demiryolları»,
1929 da «Mersin - Adana Şimendiferi»,
1933 de «Adana - Fevzi Paşa Şimendiferi»,
1934 de «İzmir - Kasaba Demiryolu»,
1935 de «İstanbul Rıhtım Şirketi»,
1936 da «İzmir Havagazı Şirketi.»
Yine 1936 da «İstanbul Telefon Şirketi»,
1937 de «Şark Demiryolları»,
1938 de «Üsküdar - Kadıköy Su Şirketi»,
Yine 1938 de «İstanbul Elektrik Şirketi» devletçe satın alındı.

Senelerce Türk halkının sırtından beslenen bu yabancı şirketlerin milletin dişinden tırnağından artırıp ödediği ağır vergilerle satın alındı. Yüz milyonlarca lira gitti.

Fakat istiklâline âşık Türk milleti gık bile demedi. Bilâkis her yabancı şirket alındıkça bir kale fethetmiş gibi sevindi. Çünkü Atatürk «İktisadî istiklâl olmadan siyasî istiklâl olamaz» demişti.

Bugün bir çokları, Halk Partisinin ve muhalefetin sözüne uyarak yabancı sermayeye kucak açıyorlar. Yabancı sermaye gelse adetâ bayram edilecek.

Acaba iktisattan mı vaz geçildi? yoksa istiklâlden mi?

Atatürkün sözüne bakılırsa her ikisinden de.

Yalan söylüyorsunuz Mister Dorr

C. H. P. adaylarından İlhami Sancar İstanbul radyosunda bir konuşma yapmış, bu konuşmada iktidar değiştiği takdirde askeri ve iktisadi yardımların eksileceği hattâ kesileceği yolunda bazı şeyler söylemiştir. Bunun üzerine Milliyet gazetesi iktisadi işbirliği İdaresi Türkiye mümessili Russel Dorr'a bir muhabirini göndermiş. Gazetenin 10 mayıs tarihli sayısında bu mesele şöyle anlatmaktadır.

«Russel Dorr bu münasebetle müşkül duruma düştüğünü ima ederek sadece şu malûmatın verilmesini temin etmiştir.»

(Burada bay Dorr'un «müşkül duruma düştüğünü ima etmesi» çok mânalıdır.)

Bay Dorr Marşal plânını kendine göre izah ettikten sonra sözlerinin bir yerinde:

«Türkiye demokratik bir memleket olduğuna göre seçim yapılması gayet tabiidir. Zaten Marşal yardımı da demokratik memleketler içindir. Bu sene İngilterede, Fransada, Yunanistanda ve İtalyada seçimler yapılmış, iktidardaki partiler değişince yardımın kesileceği gibi bir şey asla bahis mevzuu olmamıştır.»

Bunları söylerken Bay Doorr ya hafızasını tamamiyle kaybetmiş olmalı, yahut Türkiyeyi her yalanın rahat rahat gözü açık yutturulabileceği bir memleket farzetmiş olmalı.

Fakat bütün dünya ile biz de Amerikanın Yunan seçimlerinin neticesinden memnun olmıyarak, nasıl Atina sefiri vasıtasiyle Venizelos'a notalar verdiğini, bu notalarda şayet Amerikanın istediği bir tarzda bir kabine kurulmazsa, yardımın kesileceği tehdidini ileri sürdüğünü ve bir kaç gün içinde Amerikanın tazyikile Venizelos kabinesinin nasıl gümbür gümbür yuvarlandığını görmüştük.

Bundan ötürü bay Russell Dorr'un «Fransada, Yunanistanda ve İtalyada seçimler yapılmış, iktidardaki partiler değişince yardımın kesileceği gibi bir şey asla bahis mevzuu olmamıştır.» demesi kuyruklu yalandan başka bir şey değildir.

Fâris Erkman öldü

Fâris Erkman arkadaşımız 15 Mayıs 1950 günü âni olarak vefat etti.

Genç arkadaşımızın henüz büyük eserler verecek bir yaşta iken birdenbire vefat etmesi kendisini uzaktan ve yakından tanıyan arkadaşları arasında büyük bir teessür uyandırdı.

Fâris Erkman bir san'atkâr ve bir hukukçu idi. Fakat her şeyden evvel bütün kabiliyetlerini ve bilgisini halkın emrine vermesini bilen hakiki bir aydındı. Fâris Erkman rahat bir hayat sürebilir ve büyük bir şöhret sahibi olabilirdi. Fakat o bunu yapmadı, kafasını satmadı. Bilgi ve kabiliyetlerini yalnız halkın hizmetinde kullandı. İcap etti; kitap çıkardı: Harp içinde Faşizmin en azgın zamanlarında, «En büyük tehlikeyi» neşrederek Türkiyedeki faşist ajanlarının faaliyetini açıkladı. İcap etti resim yaptı. Halk dâvasına hizmet eden dergileri resimlerle donattı. İcabetti; bilfiil siyasi hayata atıldı. Bu yüzden açıkta kaldı hastalandı, aylarca polis müdüriyetinde alıkonuldu; türlü işkenceler gördü. Senelerce hapiste yattı. Fakat hiç bir zaman yılmadı. Bezginlik getirmedi. San'atını ve bilgisini halkın hizmetine verenlerin bugün için başka bir şey beklememeleri lâzım geldiğini biliyordu, onun için bütün bunlara sabırla katlandı.

Fakat uzun süren hapishane hayatı Fâris Erkman'ın zaten zayıf olan vücudünü yiyip bitirmişti. 5 ay evvel hapisten çıkan Fâris Erman bütün ihtimama rağmen kurtulamadı.

Halk ve barış dâvasının cesur savaşçısı Fâris Erkman'ın hayatı ve eserleri bütün hakiki Türk aydınları için daima bir örnek olarak kalacaktır.

Nuh Dede kokteyl Partide

Geçenlerde bir dostunun ısrarla arzusu üzerine, bizim Nuh Dede, fikir ve politika adamlarımızın bir çoğunun bulunduğu bir kokteyl Partiye gitmiş. Pek hususî surette hazırlanmış bir kokteyl partiymiş bu; Orada konuşulacak konular, memleketimizin en hayati problemleri olduğu için basına aksettirilmek istememişmiş?..

Aman efendim, bu kokteyl partiye kimler şeref vermemiş kimler: Bayar'lar, Bayur'lar, Kurtoloş'lar Pilâvoğlu, Şemseddin hazretleri, Cingöz Recai Von Habip Edip, Yalman Çelebi, (Doları kalkındırma partisinden:) Nuri Doarağ, Şalcı Erim, Mandacı Yalçın, Müstecabizade, Mr. Russel Doorr..

Bizim Nuh Dede sakalını sıvazlıyarak salona girince, yanına tüysüz bir delikanlı sokularak ona içki sunmak istemiş:

— Buyurun Dedeciğim, şerefe kadeh kadırmıyacak mısın?

— Ben içki kullanmam! Demiş Nuhde, hem neyin şerefine kadeh kaldıracakmışım ki?

— Yabancı sermayenin yurdumuza girmesi şerefine!

— Allah için!.. ne şeref, ne şeref!..

Bu esnada Dedeyi gören Müstecabizade yerinden fırlayıp yanına gelmiş: —Go..go..gos.. Goşistliği bırak Dede! Hepimiz gibi şerefe kadeh kaldırman lâzım senin de. Mr. Dorr'un huzurunda bizi mahçup etme!

Dede afallıyarak:

— Ayol, Senin işin ne bunların arasında?

— Kambersizi düyün olur mu? Mr. Dorr'un ne de olsa sağ kolu sayılırız. Yabancı sermayeyi iştahlandıracak en yeni metodların bende olduğunu pek sayın Mr. Russell Dorr keşfetmişler!

— Sizi kendine şerik mi yapacak? Çapkın, her halde bir tröst kuracaksınız.

— Ah, dede sen ne cahil kaldın ne cahil, demiş müstecabi zade, Türkiye'de bir Sosyalist lideri kapitalistlerle birleşir mi, Tröst kurabilir mi hiç!?

Bizim Dede sarf,

— Ne bileyim efendim, bende onları iştahlandıracak usûller var buyurmuştunuz da...

— Dedeciğim sen hiç okumadın mı? Feodalizma. Burjuva Demokrasizma... ve nihayet Sosyalizma...

Derken müstecabizade'nin nutku yarıda kalmış; zira bu esnada salonda bir kaynaşma olmuş.. İşte efendim nihayet heyecandan kalplerin zenbereğini çatlatan o mutlu dakika gelmiş: Şerefe kadehler kaldırılmış.. Aman dikkat derken.. Mr.. Dorr başlamış söze: (Kurbanı olduğu Türkiyenin aşkkına, bir kaç kelimecik Türkçede öğrenmiş).

— Şerefinize!!! Şerefinize!!

Mukabelede bulunmak üzere Yalçın kükremiş:

— Aman Russel Dorr cenâp'arı aramızda bulunmanız bizler için ne şeref, ne şeref, eğer siz hürriyet melekleri, bizlere yardım elinizi uzatmakta tereddüt etse idiniz... ve eğer Dâhi Truman efendimizin dünyayı ileri görüşleri mevcut olmasa idi., Ve yine eğer yurdumuz sayenizde marşallaşmasa idi.. Ve yine eğer...

Derken çelebi Yalman kıskançlığından dayanamamış, atılmış:

— Evet.. Evet; eğer Amerikalıların iktidar partimizi yola getirici direklifleri sayesinde; tek partili diktatorya devrinden, cok parti i Demokrasya devrin egeçtikten sonra, insanlık hâmisi Amerikalılar bizlerden lûtuflarını esirgemiyerek heyetler göndermese idi.. Gazetelerimizi ilânları ile ihya etmeseler idi...

..derken sabrından göbeği patlayacak olan Şemseddin hazretleri:

— Hürriyetperver Wall Street kahramanları olmasa idi...

demesine kalmamış. Kurtoloş adetâ bağırarak:

— Komünizma tehlikesi olmasa idi... Biz iman ediyoruz ki; Maazallah! ya kızıllar sizlere, bizim için soğukluk muskası verseler idi..

...Derken Cingöz Recaî durur mu; o da atılmış:

— Millî Birliğimize canlılık, kalemimize ilham, cebimize tıngır, yarınımıza garanti, Turancılarımıza vait, Softalarımıza istikbalveren böyle tarihî bir yardım yapılmamış olsa idi..

..Demesine kalmamış Müstecabizade de Cingö -

(Devamı 4 de)

Nazım Hikmet'in kurtuluşu yolunda neler yapıldı ve resmî makamlar nasıl önlemiye çalıştılar

★ Sabahattin Kaya adında bir inşaat işçisi Nâzım Hikmetin kurtarılması için Cumhur başkanına yazılan bir istidaya imza toplarken 6 mayıs cumartesi günü polis tarafından yakalanmış ve pazartesi günü ikametgâha rapten serbest bırakılmıştır.

Resmi bir istidaya imza toplamak suç olmadığı halde, adı geçen işçi adliyeye verilmiş ve elinden de 38 imzalı istidası alınmıştır.

★ Nâzım Hikmetin annesi 9 mayıs salı günü Eminönü meydanında oğlunun kurtarılması için yazdığı istidaya imza toplarken polis tarafından yakalanarak müdüriyete götürülmüştür. 90 yaşında bulunan bu muhterem kadın bir müddet müdüriyette tutulduktan sonra serbest bırakılmıştır.

Nâzım Hikmetin annesi ressam Celile hanım, hâlen oğlunun yattığı hastahane civarında imza toplamaktadır.

★ 10 mayıs çarşamba günü Nâzım Hikmetin kurtulması için İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği namına beyaname dağıtan 17 Üniversiteli genç polis tarafından yakalanarak müdüriyete getirilmiş ve akşam üzeri ikamete rapten tahliye olunmuşlardır.

Ertesi gün tekrar müdüriyete alınan talebeler suçsuz oldukları halde alakonulmakta devam ederlerse hep birlikte açlık grevi yapacaklarını ilân etmişlerdir.

O gün akşam üzeri gençler serbest bırakılmıştır.

★ Gazetemizin 10 mayıs tarihli geçen sayısında ilâve olarak verilen Nâzım Hikmetin resmi öğle üzeri savcılık tarafından karakollara verilen bir emirle toplattırılmıştır.

★Ankarada 3 tanınmış şair; Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet, Nâzım Hikmetin haksız mahkûmiyetini protesto için üç gün müddetle oruç tutacaklarını ilân etmişlerdir.

★ İstanbulda 11 mayıs tarihinden itibaren «Nâzım Hikmet» isminde bir gazete çıkmağa başlamıştır. Başarılar dileriz.

★ 12 ve 13 mayıs günleri Celile hanımın istidasına imza toplayan öğrenciler müdüriyete celbolunmuşlar ve ellerindeki imzalı istidaları alınarak bilâhare serbest bırakılmışlardır.

★ Bursa hapishanesinde 15 mahkûmun eski hapishane arkadaşları Nâzım Hikmetle beraber açlık grevi yaptıkları haber alınmıştır.

★ Eski Temyiz Başsavcısı merhum Fahrettin Karaoğlanın kızı bayan Rebia Şerefin mektubu, 13 mayıs tarihinde gazetelerde çıkmıştır.

Bu mektubu başka bir sütunumuzda bulacaksınız.

★ Nâzım Hikmetin kurtuluşu yolunda canla, başla çalışan İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği 10 mayıs 950 çarşamba günü polisler tarafından hiç bir arama emri gösterilmeden basılmış ve bütün resmi evrakları müsadere edilmiştir.

MEKTUP Nuh Dede Eliyle Dokumacı Ahmede

Kardaşım usta,

Hacı Farfaraya kavuştum. Bi faydası varsa bu başıma gelenlerin, işte bu... Heç değelse konuşuluyo Hacı ile, heç değelse bi somun ekmek yiyo insanoğlu, heç değelse damı akmıyo buranın... Emme doğru söz: «mapusluk bişet değil, ayrılık var bi yandan».. Senem'de olsa yamacımda, bitti, başka nimet istemem. Burda dururum, dünya ağaların olsun, o kadar bıktım ki bu dertlerden.. Gene de olmuyo işte Senem çok kaygılanacak, maraklanacak, bu mukuata.. Öyle bi ağırıma gidiyo ki, anlamayacak, bilemeyecek, şaşıracak deyi... Demez mi ki ben bu herifen bıktım, karı dediğin erkeğin koynunda yatar, boş döşekten elaman demez mi? Eskere gettim, «Güle güle dön» dedi, tezkere aldım geldim, «hoş geldinsefâ geldin» dedi, gurbete çıktım «güle güle dön, tez gel» dedi, gidiş o gidiş...

Bi korku düşüyo içime yüzünü görsem tanımam deyi, gözleri çakırıdı emme, ne biçim? fotoraf olsa, bakan bilin, foturaf da yok.. Böyle gitmez ki bu. sonu ne olur, ya şeytane uyarsa, dinine imanına deli olmamak elde değel. Emme beni ne yapsın böyle, böyle koca mı olur, ne pul var ne para, ne inek var ne öküz, ne hayrını gördükine... Şimdi de mapustayık...

Mapustayık, Selim'in yanında ekmek içi işliyom. Selim, ekmek içinden çeşitli geyikler, çiçekler, hurma ağaçları yapıyo... Seyfi adında biri, idamlık Seyfi, ben, bi de Ahraz, ekmek içini çiğniyoruk; yutmak yok ha... Namus sözü verdik Selim ustaya, yutmuyoruk... Gözelcene çiğniyoruk bağdaş kurup Ekmek içi bi saat çiğnenecek, ondan sonra teslim ediyoruk hamırı Selim ustaya. O da gözelcene yoğuruyo, geyikleri yapıyo, develer yapıyo, güller yapıyo, öyle bi gözel ki.. Bi hafta bedâva çiğnerim dedim; emme bana bi hurma ağacı, bi de öküz hediye edecen dedim ustaya. Helâl olsun dedi... Senem üçün. Seneme yazdın mı usta?

Veli YILMAZ

Sayın Cuhurbaşkanı, Başbakan Sayın Günalta'ya ve Hükûmetine, sayın Adalet Bakanına açık Dilekçedir

On üç yıldır haksız yere hapis yattığı herkesçe öğrenilen ve hükûmetimizce de fiilen kabul olunan ve üstelik ağır hasta o duğu en yetkili tıp müesseselerinin raporlariyle sabit bulunan Nâzım Hikmet buna rağmen halâ hapistedir. Ve dokuz gündür açlık grevine yatmıştır. Günleri ve belkide saatleri sayılıdır. Bu faciayı önlemek ve tarih önünde hiç değilse Nâzım'ı öldürmüş olmak sorumundan kurtulmak fırsatı daha elinizdedir. Nâzım-ı derhal serbest bırakmanız için şu kanun yolları vardır:

1 — Adli tıp müessesesinin raporuna dayanarak ceza muhakemeleri usulü kanununun 399 uncu maddesini harekete getirmek;

2 — «Bir cürüm veya kabahatin işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşrolunan kanunun hükümleri birbirinden farklı ise failin lehinde olan kanun tatbik ve infaz olunur.» diyen ceza kanununun 2 inci maddesini uygulamak;

3 — Adı geçen rapora dayanarak Anayasanın Cumhurbaşkanına tanıdığı af yetkisini kullanmak;

4 — Derhal meclisi toplayıp bir komisyona iade olunan af kanununu çıkarmak...

Bu yolların kullanılmasında, bizlerin göremediğimiz, fakat hukuk ulemasının bulacakları birtakım usuli ve kanuni mâniler, varsa, bu taktirde sağduyunun emrettiği şu yol kalıyor:

Kanunlar nizamlar, usul ve kaideler, hakkın ve adaletin tecellisini kolaylaştırmak için konulmuştur. Yoksa kanunsuzluğun ve adaletsizliğin devamını sağlamak için değil. Nâzım'ın on üç yıl dır kanunsuz olarak hapiste yattığı bugün artık her kes için sabit olduğuna gö re Nâzım'ın derhal serbest bırakılmasını köstekleyen, kanun ve nizamlar varsa hak ve adaletin tecellisi için bunların çiğnenmesi, bizzat kanun fikrinin muktezasındandır. kk

Hükûmeti ve şahsan Adalet Bakanını Nâzım'ın derhal serbest bırakılmasına yol vermeyen bütün bu formaliteleri hak ve adalet adına çiğnemeye dâvet ediyoruz. Saygılarımızla

Nazımın kurtuluşu için 10.5.950 günlü 28 sayılı Nuhun Gemisi'nde yayınlanan açık di ekçeye imza ediyorum., İmza

Adres . . . .

Nazımın ku tuluşu için

(Baştarafı 1 incide)

ğırmışlarsa da salonu dolduran yüzlerce dinleyici hep ağızdan, arka arkaya:

— Nâzım Hikmet çok yaşa! Nâzım Hikmet çok yaşa!..

diye bağırarak onların adalet ve insanlığa sığmayan bu hareketlerine en güzel cevabı verdiler.

Bir genç kürsüye çıkarak Nâzımın:

«Onlar ümidin düşmanıdır sevgilim,
akar suyun
meyva çağında ağacın,
serilip gelişen hayatın düşmanı,
Çünkü ölüm vurdu damgasını alınlarına»

....

«Bursada havlucu Receb'e
Karabük fabrikasında
tesviyeci Hasana düşman
Fakir köylü Hatçe kadına,
ırgat Süleymana düşman.
Sana düşman; bana düşman,
düşünen insana düşman
Vatan ki bu insanların evidir
onlar, sevgilim, vatana düşman.»

şiirini okuyarak Nâzımın erkek sesile bütün geri fikirlilere cevap verdi.

Toplantının devamı müddetince dinleyiciler arkadan yapılan fesatçı hareketleri lânetlemişler ve takbih etmişlerdir.

Polisin gevşekliğinden faydalanan bu kötü niyetlilerin tecavüzü artırmaları üzerine toplantıya istiklâl marşı ile son verilmiştir. Bu sırada kapıyı tıkamış olan tahrikçilerden biri:

— Haydi arkadaşlar nasyonalistler dişarı! diye bağırınca bir başkası:

— Hayır arkadaşlar, faşistler dışarı hitabiyle hakiki hüviyetlerini açığa vurdular...

Bu şahıslar evvelden hazırladıkları bir plâna uyarak yeniden kapının dışında toplanmışlardır. Her ne kadar polis grupları bu hâdiseyi önlemeğe çalışmışlarsa da mütecavizlere ses çıkarılmamış, bilâkis tecavüze uğrayanların içeride hüviyetleri tesbit edilmiştir.

Bundan cesaret alan mütecavizler, tecavüzlerini büsbütün artırmışlar pencereleri taşlamağa, toplantıdan çıkanlara hakaret etmeğe başlamışlar dır.

Adaletin tecellisi için tertiplenen bu toplantı maalesef gündelik gazeteler tarafından siyasi bir toplantı olarak gösterilmiş ve son zamanlardaki hareketlerile kimlerin elinde âlet oldukları anlaşılan bir kaç tahrikçinin bu kanunî toplantıyı kanunsuz bir şekilde alt üst etmeğe çalışması takdirle karşılanmış örnek bir hareket olarak gösterilmiştir. uz

Hür fikirleri ve demokrasiyi müdafaa ettiklerini söyliyen bu gazetelerin, bu gibi kanunsuz hareketleri hâlâ benimsemeleri ne kadar hazindir.

Buna rağmen hür ve ileri bir gençliğin hak ve adaletin tecellisi uğrunda yılmadan yaptıkları bu mücadele memleket halkının göğsünü kabartacak kadar büyük ve şereflidir.

Seçimler at yarışlarına benzetilebilir... (İnönü)

Nâzım Hikmetin haksız

(Baştarafı 1 incide)

1945 yılında Büyük Millet Meclisi adalet komisyonunda açıkça belirtti ve bir gün hipodromda sayın Cumhurbaşkanına da açtı.

Bu hatıraları delâletinizle Türk halkına nakletmek imkânını bulursam, bir insan, bir Türk olarak Nâzım Hikmete karşı olan değil, bir evlât olarak hak ve adalet âşığı babama ve asil yargıç olarak şerefini şerefim saydığım Türk adaletine karşı olan vazifemi de yapmış olacağım.

Saygılarımı kabul buyurunuz...

Yargıç
Rebia Şeref

Sahibi ve bu nüshada yazı işlerini fiilen idare eden:
NAHİT ÜSTEMİR
İdare Yeri:
Ankara Cad. No: 37, kat: 3
Mektup Adresi:
Posta kutusu 12. Tophane,
İSTANBUL
ABONE ŞARTLARI:
Seneliği: 480 Krş
Altı aylığı: 240 Krş
Dizildiği yer Anıl Matbaası
Baskı Osmanbey Matb.

Nuh dede kokteyl partide

(Baş tarafı 3 de)

zün sözünü kesmiş:

— Sosyal hareketimize istikamet, Sosyalist umdelerimize imkân, işçimize şuur, Feodalite artıklarına ölüm veren.. -hiç değilse- yarım asır sonra milyonlarca topraksız ırgadımızı şuurlu endüstri âmelesi yapacak olan.. Burjuva Demokratik inkılâbına hayat veren dünya çapında öyle sosyal bir yardımdır ki bu Marşal yardımı! Şayet Türkiyemiz bu yardımdan mahrum kalmış olsa idi..

Derken Bayar zıplıyarak ortaya atılmış,

— Patronlarımıza Kapital, Ağalarımıza Traktör, Petrol erimize hürriyet, topraksızlara hava, havasızlara toprak, devletimize mütehassıs, mütehassısımıza pasaport, partimize ideal, ideallerimize heyecan, heyecanlarımıza ruh, ruhlarımıza apartman, apartmanlarımıza mimar, mimarlarımıza kalfalık veren böyle beşeri bir yardım yapılmamış olsa idi..

.. Bayar konuşurda böyle millii bir dâvada H. Bayur geri mi kalacak:

— Pek sayın Mr. Russel Dorr; görüyorsunuz ki bu mütevazi top antımızda, bizler Millî dâvalarımızı konuşurken o kadar.. o kadar heyecanlarınız ki, birbirimizin sözünü kesmiye mecbur oluruz. Biz bütün Türkiye partileri haşmetlû yabancı sermaye haz retleri karşısında kapılarımızı ardına kadar açmak la bahtiyarız. İşte azizim, Millî birlik dediğin böyle olur! (Bravo! sesleri) % 70 ithalâtın serbest oluşu bazı fabrikalarımızın kapanmasına ve bir kaç yüz bin işçmizin sokakta kalmasına sebep olacakmış.. Olabi ir arkadaşlar! Millî dâvalarda feragatli ve azimli olmak vatan borcudur! Hem efendim, bir kaç yüz bin işçi boşta kalsa dünya mı yıkılır sanki?.. Ya Amerikalılar bizlere yardım yapmasalar idi..

Nuri Dolarağ:

— Millî Kalkınma meselesi bu; bir kaç milyon vatandaşımız, işsiz kalsa dahi, ithalâtın %100 serbest olmasına çalışacağız! Böyle olmadığı taktirde Liberal dünyanın takdirini kazanamayız arkadaşlar! Bravo! Çok doğru! Sesleri)

Ya bu yardım yapılmamış olsa idi..

Derken sözün burasına kadar sabretmiş olan, Mr. Russel Dorr Merakından çatlıyarak:

— Rica ederim, biriniz söylesin, cidden merak ediyorum; Türkiyeye Marşal yardımı yapılmamış olsa idi ne olurdu? diye sormuş.

Bu sorunun cevabını diğerlerine bırakmadan bizim Nuh Dede cevaplandırmış;

— Bu «yardım» yapılmamış olsa idi bu efendilerin hepsinin yerinde yeller eserdi! demiş.

Gençliğin asil Heyecanı

(Baştarafı 1 incide)

Hikmetin hakı dâvasını küçümsediği gibi bu hareketi de tabii destekliyemiyecekti.

Bu gençler Atatürk'ün Cumhuriyetin emanet ettigi hakiki Türk gençliğini temsil ediyorlar Çünkü onlar hareketlerile bunu isbat ettiler ve Nâzım Hikmet dâvasında Yüksek Tahsil gençliğinin değil bütün memleket halkının da isteklerine ve heyecanlarına tercüman oldular...

Millet bu gençlikle iftihar ediyor...